

Vuohitilan Tuotanto ja Talous

Talousasiantuntija Juha Pennala

ProAgria Etelä-Pohjanmaa, 043 827 3578

juha.pennala@proagria.fi

Talousasiantuntija Jarmo Lämpsä

ProAgria Etelä-Pohjanmaa, 040-126 3481

Jarmo.lampsala@proagria.fi

Etelä-Pohjanmaa

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

Perusteet

- Yrityksen tehtävä on tuottaa taloudellista tulosta.
- Yrittäjän päätavoitteet ovat:
 1. Sijoitetulle **pääomalle korko**
 2. Omalle **työlle** tavoitteen mukainen **korvaus**
 3. **Voitto**, korvaus riskinotosta.
- **Strategia**
 - arvot, visio, toiminta-ajatus
 - tavoitteet

Kannattavuuden edellytyksiä

Tuotos ja tuotto

- Maitotuotos keskimäärin 500-800 kg vuodessa
 - Meijeriin, tilityshinta 55-65 sentt/l
 - Oma juuston valmistus (70-80 kg juustoa /vuohi/v, myyntihinta 7,50-15 eur/kg)
- Lisätuottona 1-2 kiliä (10 eur/kpl) ?
- Teurastuotto?
- Kokonaismyyntituotto vaihtelee 400 -1250 (550 – 800) eur/v/vuohi

Vuohituotannon kotieläintuet

- **Kuttupalkkio (AB-alue, 100 €/kuttu)**
- **Pohjoinen kuttutuki (C-alue, 761 – 1486 €/ey.)**
 - Yli 12 kk vuohi, vähintään 20 kuttua, maitoa keskimäärin 400 l/kuttu
- **Teuraskilipalkkio 30 €(enintään 12 kk, ruhopaino yli 10 kg)**
- **Alkuperäisrotutuki 300 e/ey/v (60 e/vuohi)**
 - Puhdasrotuinen suomenvuohi
 - Vähintään viisi yli 1 v. eläintä
 - Eläinten on tuotettava jälkeläisiä vähintään kolme kertaa sopimuskauden aikana
- **Kotieläinten hyvinvointikorvaus**
- **LHK kotieläintilan korotus (60 e/ha, vähintään 0,35 ey/ha)**
- **Luomukotieläinkorvaus (134 e/ha, vähintään 0,30 ey/ha)**

Kustannukset

- Muuttuvat kustannukset
 - Rehukustannus on suurin kuluerä
 - Eläinlääkintä, sähkö, kuivitus, siemennys ym.
- Kiinteät kustannukset
 - Tuotantorakennukset
 - Konekalusto
 - Oman pääoman korkovaatimus 5 %
- Työkustannus
 - Työvoimatarve 10-30 h/vuohi/v

Muita tuotannossa huomioitavia tekijöitä

→ tasapainoinen tilakokonaisuus

- Peltopinta-alan riittävyys 0,24 ha/vuohi
- Oman työvoiman riittävyys
 - 2 300 h/henkilö
 - Juuston valmistus työvoimavaltaista
- Tuotteen kysyntä ratkaisee tuotannon laajuuden
- Käytettävissä oleva tuotantorakennus- ja konekanta

Tuottavuuden kehittäminen

- Tehokkaassa tuotannossa tilan olemassa olevia resursseja hyödynnetään optimaalisesti.
- Yrittäjällä on mahdollisuus optimoida kustannustehokkain yhdistelmä ja varmistaa, että panokset käytetään tehokkaasti hyväksi.
- Suunnitellaan ja lasketaan, missä yrittäjien oma työpanos tuottaa parhaiten, onko se vuohelassa, pellolla, toimistopöydän ääressä vai jossain muualla?
 - Keskitytään siihen, missä ollaan hyviä
 - Henkinen jaksaminen ja työhyvinvointi huomioon
- Ulkopuolisen työntekijän sitouttaminen, osaamisen kehittäminen ja palkitseminen

Tuotantokustannusten alentaminen

➔ Investointien merkitys

- Suunnitellaan jokainen investointi ja hankinta huolella, sekä arvioidaan investoinnin vaikutus tilan maksuvalmiuteen ja kannattavuuteen.
- Ymmärretään pääomakulujen merkitys ja muistetaan huomioida ne laskelmissa.
- Kasvituotantoa varten tehdyt investoinnit nostavat kotoisten rehujen kiinteitä kuluja ja vaikuttavat sitä kautta myös kotieläintuotannon kannattavuuteen

Koko tilan johtaminen ja seuranta

- Yrityksen johtamisessa tärkeintä on seurata tilan talouden kehittymistä.
- Talouteen vaikuttaa tuotannon laajuus, tehokkuus, tuotteesta saatava hinta, tuotantoa varten otettu velkamäärä ja siitä aiheutuvat lainanhoitokulut
 - Tuotannolliset tavoitteet:
 - ✓ Eläinmäärän kehittyminen
 - ✓ Maitomäärän kehittyminen
 - ✓ Satotasojen kehitys
 - Taloudelliset tavoitteet
 - ✓ Liikevaihdon kasvu
 - ✓ Menot/liikevaihto pysyy hallinnassa
 - ✓ Velat/liikevaihto -> lainanhoitokulut hallinnassa

Talouden seuranta tunnuslukujen avulla

Verotuksen tulos

- + Tuotot
- + **Tasausvarauksen tuloutus**
- Kulut
- **Veropoistot**
- **Tehty tasausvaraus**
- = Voitto/tappio
- Korjauserät
- Korkokulut
- = **Maatalouden tulos**

Maksuvalmius

- + Tulot
- + Korkotulot
- + Omaisuuden myynti
- + Lainojen nosto
- + Avustukset, inv. tuki
- + Yksityissijoitus
- Menot
- Korkomenot
- Verot
- Lainojen lyhennykset
- Investointimenot
- Yksityisotot
- = **Yli/alijäämä**

Kannattavuus

- + Tulot
- Kulut
- **Yrittäjäperheen palkkavaatimus**
- **+Varastojen muutos**
- = Käyttökate
- **Poistot (käyvät arvot)**
- = Liiketulos
- + Korkotuotot
- Korkokulut
- = Nettotulos
- Oman pääoman korkovaatimus (5 %)
- = **Yrittäjän voitto**

Tilan maksuvalmiuden liikennevalot

Maatilayrityksen maksuvalmiuden arvioiminen

Maatilayrityksen maksuvalmiusvaikeudet ovat havaittavissa pitkällä aikajänteellä.

	Laskun maksuvalmius	Tililuotot	Investoinnit	Oma pääoma/lainatarve	Sijoitukset ja säästöt	Vakuutukset
Punainen valo – ongelmatilanne 	<ul style="list-style-type: none"> - tuotantotarvikkeiden ostot tehdään kokonaisuudessaan laskuun, laskurästit lisääntyvät 	<ul style="list-style-type: none"> - lyhytaikaisten luottojen osuus lainojen kokonaisuudesta kasvaa koko ajan - useille kauppaliikkeille ja tavarantoimittajille on suurehkoja velkoja 	<ul style="list-style-type: none"> - vaikka investointeja ei tehdä, tilan velat kohoavat vuosi vuodelta - tarpeellisia korjauksia viivytellään - omaisuutta joudutaan myymään velkojen lyhentämiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> - lainojen määrä ylittää tilan liikevaihdon jatkuvasti - lainojen hoitorästit lisääntyvät, lyhennyksiin ja korkoihin otetaan uutta lainaa - pankit eivät ole valmiita antamaan lisää lainaa 		<ul style="list-style-type: none"> - tarvittavat vakuutukset puuttuvat kokonaan
Keltainen valo – ensimmäiset varoitusmerkit 	<ul style="list-style-type: none"> - käteis-, paljous- ja kausialennuksia ei pystytä hyödyntämään 	<ul style="list-style-type: none"> - luotollisen tilin saldoa ei saada kertaakaan vuoden aikana plus-san puolelle - tuotantotarvikkeiden ostot rahoitetaan tililuotoilla, ja ne kasvavat jatkuvasti 	<ul style="list-style-type: none"> - tilaa on pidetty kunnossa korvausinvestoinneilla, mutta samalla lainoja on jäänyt lyhentämättä - tilalla on huonokuntoiset koneet ja rakennukset 	<ul style="list-style-type: none"> - lainat vähenevät vain vähän, vaikka investointeja ei ole tehty - laajennusinvestoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan uusilla lainoilla 	<ul style="list-style-type: none"> - säästöt ja vararahastot hupenevat vuosi vuodelta 	<ul style="list-style-type: none"> - vakuutuksissa on puutteita sekä henkilöiden että omaisuuden ja toiminnan osalta
Vihreä valo – ei ongelmia 	<ul style="list-style-type: none"> - tuotantotarvikkeiden laskut maksetaan aina ajallaan ja käytetään hyväksi käteis-, kausi- ja paljousalennukset 	<ul style="list-style-type: none"> - luotollinen tili käy vain silloin tällöin miinuksella - ei ole jatkuvia tililuottoja kauppaliikkeisiin eikä tavarantoimittajille 	<ul style="list-style-type: none"> - rakennusten kunto on hyvä, ja odotettavissa oleviin kone- ja laiteinvestointeihin on käytävissä omaa rahaa - investoinneista huolimatta velat vähenevät koko ajan 	<ul style="list-style-type: none"> - korvausinvestoinnit pystytään rahoittamaan pääosin omalla pääomalla - suuriin laajennusinvestointeihin on käytävissä omaa pääomaa vähintään 30 % 	<ul style="list-style-type: none"> - tilan tuloista on voitu sijoittaa rahaa yksityistalouden sijoituksiin, vapaa-ajan asuntoon, talletuksiin, arvopapereihin - lasten koulutukseen on olemassa vararahasto 	<ul style="list-style-type: none"> - tilan kaikki vakuutukset ovat kunnossa niin henkilöiden kuin myös omaisuuden ja toiminnan osalta

Mikä yhdistää menestyviä yrittäjiä ?

- Tuotannon kannattavuus säilyy muuttuvissa olosuhteissa
→Tuotannon tehokkuus ← Yrittäjän ammattitaito
- Halu jatkuvasti parantaa tuloksia ja kehittää toimintaa
- Karjaihminen (mielellään molemmat), mutta asiat peltopuolellakin on hallittava
- Investointien ja hankintojen suunnittelu
- Onnistunut ostotoiminta ja hyvät neuvottelutaidot
- Selkeä strategia pitkälle aikavälille
- Tuotannon ja talouden aktiivinen seuranta sekä tavoitteiden asettaminen
- Oman ajan hallinta, organisointikyky
- Tilan ympäristön kunnossapito
- Hyvät verkostot ja ihmissuhteet
- Asiantuntijoiden hyödyntäminen tilan kehittämisessä

Taloussuunnittelun ja -seurannan työkaluja

- Kirjanpito, tuloslaskelma
- Oman yritystilin perustaminen
- Maatilan taloussuunnitelma (likwi) pitkántähtäimen suunnitteluun ja tavoitteiden asettamiseen
- Tulosanalyysi, kuluneen vuoden tarkasteluun
- Kehittämiskeskustelu tulevaisuuden suunnitteluun
- Neuvo 2020
- Tuotosseuranta
- Ruokintasuunnitelma
- Viljelysuunnitelma, lohkokirjanpito
- Tuotantokustannuslaskelmat kotoisille rehuille

Investointituet lammas- ja vuohitalous

- Investointituki vuohitalouden uudisrakennuksiin, laajennuksiin ja peruskorjauksiin: avustus 35+10%, KTL 60 %
- Työympäristöä tai tuotantohygieniaa edistävät investoinnit: 30 %

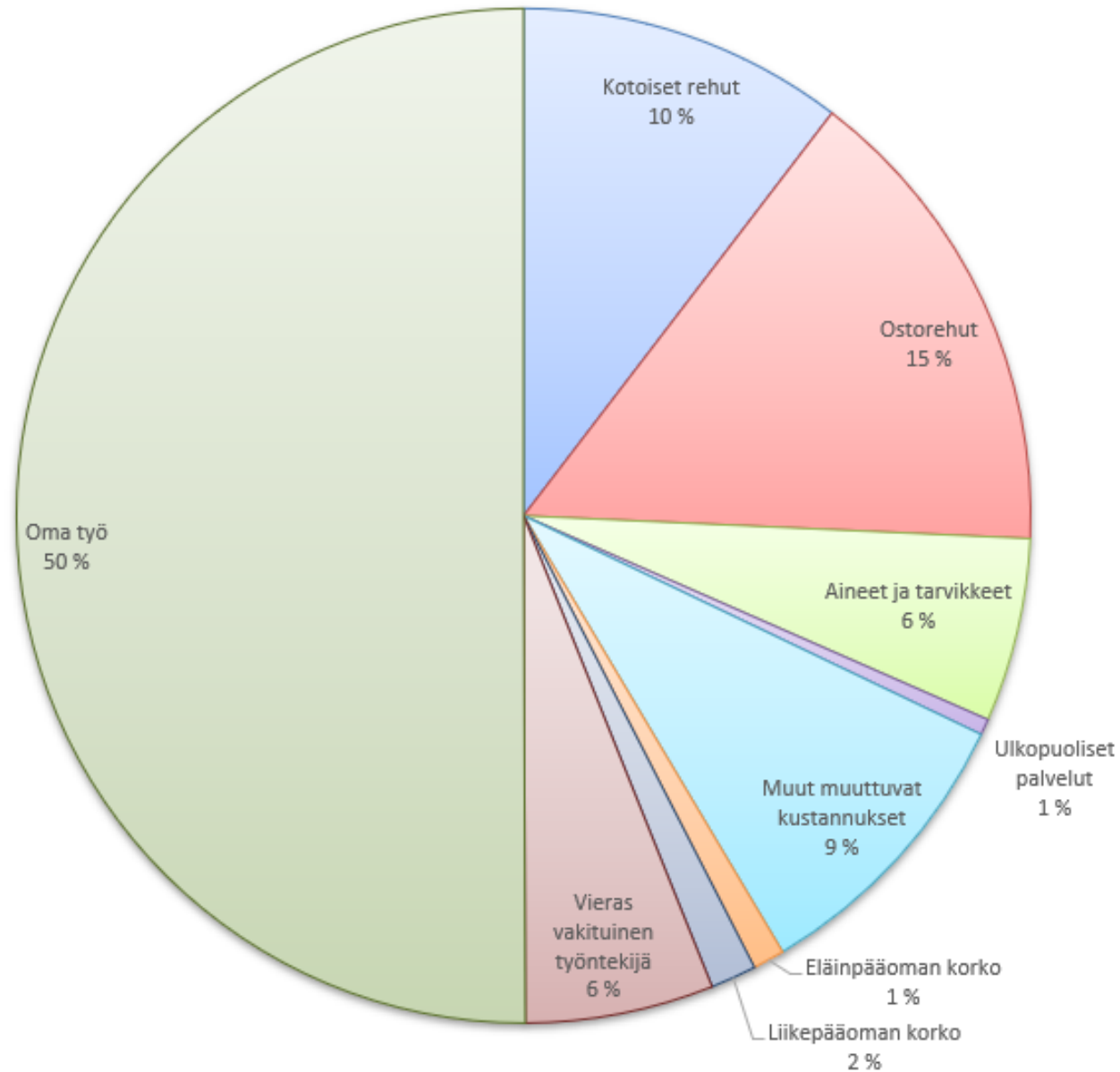
eläinten hyvinvointia tai ympäristön tilaa edistävät investoinnit: avustus 35 %

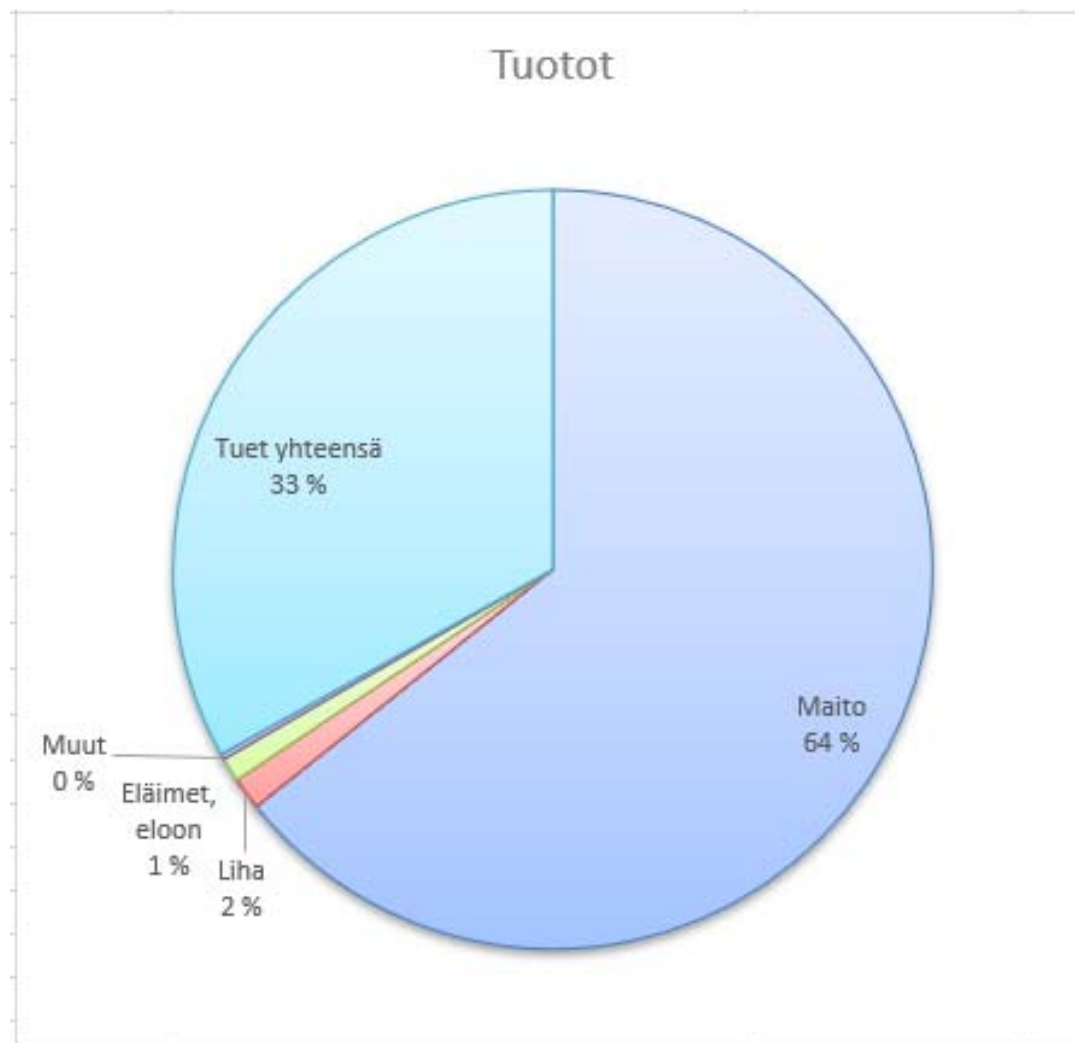
- Erillinen tuotantovarasto: avustus 30 %+ KTL 65 %
- Maataloustuotteiden myyntikunnostus: avustus 30 %
- Salaojitus: avustus 35 %, säätösaloajat + 5%
- Kuivaamo: avustus 25 % (+ 5 % yhteiskuivuri)+ KTL 65 %
- Konevarasto: avustus 20 %
- Lämpökeskus, energiantuotanto: avustus 40 %

Minimi avustus rakentamiseen 7 000 e, muissa 3 000 e

Yrittäjätulo vaatimus 25 000 e, jota ei kuitenkaan vaadita salaojituksessa eikä työympäristöä, tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia ja ympäristön tilaa edistävissä inv.

Kustannukset

Kuttuja	200
Kokonaistuotos (l)	130000
Keskituotos (l)	650
Toteutunut maidon hinta (€/l)	0,58 €
Tuotto (€/kuttu)	603 €
Tuotto (€/kuttu) ilman tukia	394 €
Muuttuva kustannus (€/kuttu)	172 €
Muuttuvat kustannukset %-osuus tuotoista	29 %
Työkustannus (€/kuttu)	220 €
Kate 1 (€/kuttu)	431 €
Kate 1 (€/kuttu) ilman tukia	221 €
Kate 2 (€/kuttu)	211 €
Kate 2 (€/kuttu) ilman tukia	2 €
Tuottavuus, (l/h)	46
	43,06 €

- Poisto
- Kunnossapito
- Vuokra
- Korko
- Omapääoma
- Yleiskustannukset
-
- Verot
- Lyhennykset

Kiitos!

Talousasiantuntija Juha Pennala

ProAgria Etelä-Pohjanmaa, 043 827 3578

juha.pennala@proagria.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.